

ویژگی‌های تدریس کارآمد

ترجمه دکتر نیره شاه‌محمدی

فرایند تدریس، به مجموعه فعالیت‌های سنجیده، منطقی و پیوسته‌ای گفته می‌شود که به منظور ارائه درس توسط معلم انجام می‌شود. توانایی‌ها و تجربیاتی که یک معلم تازه‌کار یا کم‌تجربه ضمن اجرای این فعالیت‌ها کسب می‌کند مهارت او را در امر تدریس بالا می‌برد. این فرایند شامل اجرای آزمون رفتاری برقراری ارتباط، ایجاد تمرکز، آماده‌سازی، تدریس مبحث جدید، جمع‌بندی و تعیین تکلیف و ارزشیابی می‌شود.

◀ به مهارت‌ها و توانایی‌ها و اطلاعاتی که دانش‌آموزان شما باید قبل از شروع درس جدید دارا باشند «رفتار ورودی» گفته می‌شود. برای این کار از سؤالات واگرا استفاده کنید تا از پیش دانسته‌های قبلی دانش‌آموزانتان مطمئن شوید. ضمن تدریس، با برقراری ارتباط با دانش‌آموزان به تحقق بهتر اهداف آموزشی کمک کنید، نسبت به شاگردان خود محبت داشته باشید و با احترام با آن‌ها رفتار کنید تا بر اعتمادبه‌نفس آن‌ها افزوده شود.

◀ یکی از وظایف مهم شما به عنوان معلم ایجاد تمرکز و برطرف کردن عوامل مخل در هنگام تدریس است. برای این کار می‌توانید:

- به نقش صدا و بیان خود به هنگام تدریس توجه کنید؛
- در برقراری رابطه بین افراد کلاس تنوع ایجاد کنید؛
- در صورت لزوم، و با توجه به موقعیت و تشخیص خود، چند ثانیه سکوت کنید؛
- از تمامی حواس دانش‌آموزان در تدریس خود بهره‌گیری؛

- برگه‌ای پشت در کلاس نصب کنید و روی آن بنویسید که در حال تدریس هستید تا افراد حین تدریس شما وارد کلاس نشوند.

◀ کلاس خود را برای تدریس آماده کنید تا از طریق آن ارتباطی معنادار بین تجربیات قبلی، انتظارات و نیازهای دانش‌آموزان با هدف‌های آموزشی کلاس برقرار کنید. برای این کار می‌توانید از داستان کوتاه، خواندن شعر، نمایش، عکس و غیره استفاده کنید.

◀ هنگام درس دادن پیوند بین مطالب و حجم آن‌ها را به‌گونه‌ای تنظیم نمایید تا دانش‌آموزان به آسانی آن‌ها را درک کنند. بهتر است در تدریس خود از ترکیبی از روش‌های تدریس استفاده کنید. ضمناً موضوع و عنوان درس را به‌طور مشخص برای بچه‌ها اعلام کنید، تن صدای خود را برای جلب توجه دانش‌آموزان پایین و بالا ببرید، و همان‌طور که مطالب را توضیح می‌دهید آن‌ها را روی تخته نیز بنویسید. آموزش خود را قدم به قدم روشن، ساده و موجز ارائه دهید. از حرکات بدن و تن صدای در تدریس استفاده کنید.

ضمن
تدریس، با
برقراری
ارتباط با
دانش‌آموزان
به تحقق
بهبتر اهداف
آموزشی
کمک کنید،
نسبت به
شاگردان
خود محبت
داشته باشید
و با احترام با
آن‌ها رفتار
کنید تا بر
اعتمادبه‌نفس
آن‌ها افزوده
شود

در هنگام تدریس خود از طرح سؤالاتی که نیاز به تفکر دارد بیشتر استفاده کنید. از داستان و حکایت برای ارتباط دادن میان مفاهیم با موقعیت‌های واقعی زندگی بهره‌گیری کنید. تصاویر و نمودارهای مناسب را برای سازماندهی مطالب در ذهن دانش‌آموز و درک بهتر آنان از قبل آماده کنید. سعی کنید در هر جلسه مطالب نو و تازه‌ای برای شاگردان خود داشته باشید، زیرا این امر موجب پویایی و بالندگی کلاس شما خواهد شد.

◀ در انتها، مطالب تدریس شده را جمع‌بندی کنید. این امر سبب می‌شود این مرحله از یادگیری به مرحله قبلی پیوند بخورد و یادگیری تسهیل شود. از دانش‌آموزان بخواهید یادداشت‌برداری کنند، زیر نکات مهم را خط بکشند، درباره مطالب آموخته شده، در گروه‌های کوچک خودشان، بحث کنند و در جلسه بعد خلاصه‌ای از آن را تهیه و به کلاس ارائه دهند.

◀ از تمرین، گزارش‌نویسی، پروژه، نمایش، کاردستی، نقاشی نیز به‌عنوان تکلیف استفاده کنید.

◀ ارزشیابی از دانش‌آموزان را در گروه‌های کوچک و بزرگ انجام دهید. از انواع آزمون‌های کتبی، شفاهی و عملی و سؤالات مناسب استفاده کنید تا بتوانید کیفیت آموزش و تدریس خود را ارزیابی کنید.

* منبع

Brenny, Kathleen, Martin, Kandace (2005) 1000 best new teacher survival secrets, Sourcebooks, Inc,

